



Magdalena Proczek

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Kolegium Ekonomiczno-Społeczne
Katedra Unii Europejskiej im. Jeana Monneta
mprocz@sgh.waw.pl

Patrycja Szczepańska

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Kolegium Ekonomiczno-Społeczne
Katedra Unii Europejskiej im. Jeana Monneta
patrycja.szczepanska132@gmail.com

NADUŻYCIA I OSZUSTWA FINANSOWE A DZIAŁALNOŚĆ EUROPEJSKIEGO URZĘDU DS. ZWALCZANIA NADUŻYĆ FINANSOWYCH

Streszczenie: Coraz poważniejszym problemem we współczesnej gospodarce światowej stają się oszustwa i nadużycia finansowe. Ich wzrost następuje m.in. w związku z procesem internacjonalizacji. Na świecie istnieje wiele różnych instytucji zajmujących się tym problemem. W Unii Europejskiej zadanie to zostało powierzone Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych. Bada on sprawy, które mogą mieć negatywny wpływ na interesy i działalność UE. Celem niniejszej pracy jest przedstawienie Europejskiego Urzędu ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych oraz charakterystyka jego działalności.

Słowa kluczowe: nadużycia finansowe, oszustwa, Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych, OLAF.

JEL Classification: M12, M14.

Wprowadzenie

Już starożytni Rzymianie zauważali problem nadużyć i obejścia prawa. Świadczą o tym słowa rzymskiego jurysty Paulusa Juliusza: „przeciwko ustawie działa ten, kto działa w sposób sprzeczny z brzmieniem ustawy, natomiast oszukańczo działa ten, kto postępując w sposób zgodny z brzmieniem ustawy, obchodzi jej intencje” [Stanik i Winiarski, 2013, s. 15].

Współcześnie proces internacjonalizacji, a szczególnie liberalizacji przepływów kapitałowych oraz rozwój technologii niesie ze sobą wiele korzyści, ale także niebezpieczeństw. Dzięki niemu przestępcy są w stanie precyzyjniej zaplanować swoje działania. Sprzyja im również łatwy dostęp do wiedzy prawni-

czej, który jest często wykorzystywany w celu ominięcia obowiązujących norm prawnych. Nadużycia finansowe i oszustwa stają się zatem coraz większym problemem. Dlatego szczególnie ważne jest upowszechnianie wiedzy o instytucjach zapobiegających i zwalczających te procedery, tak aby obywatele oraz urzędnicy mieli świadomość obowiązku ich zgłaszania.

Badania naukowe dotyczące nadużyć finansowych nie należą do prostych, ponieważ co do zasady dokonywane są w sposób skryty, a to oznacza, że wiele przypadków nie zostanie nigdy wykrytych [www 1]. Do najważniejszych badaczy w tej dziedzinie należą: E.H. Sutherland, D.E. Cressey, W.S. Albrecht, R.C. Hollinger oraz J.P. Clark. To dzięki nim znane są współcześnie takie pojęcia, jak „przestępczości białych kołnierzyków”, „trójkąt oszustw” czy „skala oszustw”. Analizy dotyczące tego problemu są także skomplikowane, ponieważ dotyczą często czynów popełnionych na terenie kilku państw bądź nawet kilku kontynentów [Kutera, 2008, s. 10]. Dlatego niezwykle ważna jest działalność instytucji międzynarodowych zajmujących się tym problemem, do których w UE należy Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych.

Celem niniejszej pracy jest charakterystyka tej instytucji i jej działalności, która w literaturze fachowej, zwłaszcza polskiej, nie została jeszcze szerzej przeanalizowana. Jest ona szczególnie ważna dla obywateli, ale ma także duże znaczenie dla urzędników pracujących w podmiotach wykorzystujących środki finansowe z UE. W postępowaniu badawczym wykorzystano analizę i syntezę. Zastosowano aparat pojęciowy typowy dla badań z zakresu finansów międzynarodowych, ekonomii i prawa międzynarodowego. Praca powstała w oparciu o polską i amerykańską literaturę fachową przedmiotu, raporty OLAF, a także dokumenty UE. Badanie zakończono 1 września 2016 r.

1. Nadużycia i oszustwa finansowe – aspekty teoretyczne

W literaturze przedmiotu występuje wiele definicji nadużyć finansowych i oszustw. Niemniej jednak na potrzeby niniejszego opracowania najważniejsze wydaje się, aby rozróżnić nadużycie czy oszustwo od przestępstwa gospodarczego. To ostatnie dotyczy konkretnych sytuacji określonych w prawie karnym, czyli jest uregulowane przepisami prawa karnego. Dlatego też nie każde nadużycie, oszustwo jest przestępstwem gospodarczym [Kutera, 2008, s. 17]. *Black's Law Dictionary* definiuje oszustwo jako: „wszystkie różnorodne sposoby, jakie człowiek jest w stanie wymyśleć w celu uzyskania indywidualnych korzyści od drugiego przez fałszywe sugestie lub ukrycie prawdy”. Według Jednolitych Ram Zapobiegania Nadużyciom Finansowym i Korupcji oraz ich Zwal-

czenia przyjętych w 2006 r. przez przywódców 7 międzynarodowych instytucji, tzn.: Afrykańskiego Banku Rozwoju, Azjatyckiego Banku Rozwoju, EBOR, Grupy EBI, Grupy Międzyamerykańskiego Banku Rozwoju, MFW oraz Grupy Banku Światowego, „nadużycie finansowe to wszelkie działanie lub zaniechanie, łącznie z podaniem błędnych informacji, które w sposób świadomy lub lekomyślny wprowadza w błąd lub usiłuje wprowadzić w błąd stronę w celu osiągnięcia korzyści finansowej lub innej korzyści albo uniknięcia zobowiązania” [www 2]. Stowarzyszenie Biegłych ds. Przepływów i Nadużyć Gospodarczych definiuje „nadużycie” jako „wykorzystywanie wykonywanego zawodu w celu osobistego wzbogacenia się przez umyślne nadużycie bądź niewłaściwe zastosowanie środków lub aktywów należących do organizacji, w której jest się zatrudnionym”. Interpretacja pojęcia „nadużycia finansowego” w Unii ma swoje źródło w art. 325 Traktatu o Funkcjonowaniu UE, który stanowi, że jest nim jakiegokolwiek celowe działanie lub zaniechanie naruszające interesy finansowe UE. Mimo rozbieżności w interpretacji słów „oszustwo” i „nadużycie” przez różne podmioty, mają one jednak wspólne cechy we wszystkich definicjach, takie jak: fałszerstwo, celowe i świadome działanie, nadużywanie zaufania, powstawanie strat innej jednostki, zatajenie [Kutera, 2008, s. 18-20].

Liczba badań naukowych na temat nadużyć finansowych wskazuje, że poświęcono im stosunkowo mało uwagi. Ponadto większa część współczesnych analiz oparta jest na obserwacjach przeprowadzonych w nurcie kryminologii – głównie z XX w. Ważną rolę w studiach nad nadużyciami finansowymi odegrał E.H. Sutherland (1883-1950). W 1939 r. wprowadził on termin „przestępczości białych kołnierzyków”, określający działalność przestępczą wykształconych, zajmujących wysokie stanowiska zawodowe osób, które nadużywają swoich kompetencji. Opracował on także teorię zróżnicowanych powiązań, która zmieniła pogląd kryminologów na zachowania przestępców – wcześniej zakładali oni, że skłonność do przestępstw jest wrodzona. Dowiódł też, że przestępstw można się nauczyć. Podkreślił także, że często nieuczciwi pracownicy wpływają na działania etyczne uczciwych i odwrotnie [Wells, 2006, s. 5-6].

E.H. Sutherland skoncentrował większość swoich badań na przestępstwach popełnianych przez osoby z wyższej klasy społecznej i zawodowej, a jego najbardziej wybitny student D.E. Cressey (1919-1987) zajął się głównie problemem defraudacji. Opracował on model przestępcy wykorzystującego swoje kompetencje. Wskazał trzy czynniki – tzw. „trójkąt oszustw” – bezpośrednio wpływające na pojawienie się nadużyć [Wells, 2006, s. 6-7]. Są nimi:

- motyw (presja) – dotyczy potrzeby sprawcy;
- okazja – to inaczej faktyczna możliwość do dokonania oszustwa;
- racjonalizacja – oznacza, że sprawca usprawiedliwia sam siebie.

D.E. Cressey zauważył także podczas swoich badań, że sprawcy byli przeciwni dzieleniu się swoimi problemami z ludźmi, którzy potencjalnie mogliby pomóc je rozwiązać [Wells, 2006, s. 7]. „Trójkąt oszustw” jest często cytowany w literaturze przedmiotu, aczkolwiek należy zaznaczyć, że powstał ponad pół wieku temu. W międzyczasie pojawił się nowy rodzaj sprawców defraudacji – osoby, których wola nie jest w stanie oprzeć się pokusie.

Kolejnymi ważnymi badaczami nadużyć z wykorzystaniem stanowiska są W.S. Albrecht, K. Howe oraz M. Rommey. Ich najbardziej interesujące analizy objęły motywy sprawców, które podzielono na dziewięć rodzajów: „życie ponad stan; nieodparta żądza bogacenia się; wysokie zadłużenie osobiste; bliskie powiązania z klientami; poczucie, że wynagrodzenie jest niewspółmierne do odpowiedzialności; kombinatorstwo; pokonanie systemu jako wyzwanie; nieumiarkowanie w grach hazardowych; nadmierna presja otoczenia” [Kutera, 2008, s. 16]. Wyróżnili oni również ponad 80 możliwych sygnałów ostrzegających o potencjalnym popełnieniu oszustwa [Kutera, 2008, s. 16]. Co więcej, zauważyli również, że osoby dokonujące nadużyć na ogromną skalę wydawały zdobyte środki pieniężne na luksusowe dobra, natomiast sprawcy oszustw na mniejszą skalę nie robili tego [Wells, 2006, s. 7].

W.S. Albrecht rozwinął badania D.E. Cresseya i stworzył tzw. „skale oszustw”. Według niego, w sytuacji gdy uczciwość danej osoby jest niska, a presja i okazja do popełnienia oszustwa spora, to istnieje dużo większe prawdopodobieństwo wystąpienia nadużycia niż w odwrotnej sytuacji [Wells, 2006, s. 7]. Z kolei w 1983 r. opublikowane zostały badania sondażowe przeprowadzone przez R.C. Hollingera oraz J.P. Clarka. Prowadzą one do wniosków innych niż te zaprezentowane przez D.E. Cresseya. Według nich to głównie warunki pracy nakłaniają pracowników do nadużyć finansowych [Wells, 2006, s. 18].

2. Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych jako instytucja zapobiegająca i zwalczająca oszustwa finansowe w UE

Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (fr. L'Office Européen de Lutte Anti-Fraude, OLAF) jest urzędem UE, którego celem jest zwalczanie nadużyć finansowych i wszelkich nielegalnych działań szkodzących budżetowi UE oraz kształtowanie polityki dotyczącej problematyki nadużyć finansowych. Został powołany na podstawie decyzji Komisji z 28 kwietnia 1999 r. [www 3]. Zgodnie z art. 1 tej decyzji, OLAF powstał jako następcą Grupy Roboczej ds. Koordynacji Zapobiegania Nadużyciom Finansowym i przejął jej obowiązki.

OLAF pełni służbę dochodzeniową oraz administracyjną, nie nakłada natomiast jakichkolwiek kar. Wydaje zalecenia dotyczące działań, które powinny przedsięwziąć organy krajowe bądź UE wskutek postępowania wyjaśniającego [www 4]. Należy zatem zaznaczyć, że nie zajmuje się [www 5]:

- nielegalnymi działaniami, które nie szkodzą funduszom publicznym UE;
- korupcjami, w których nie biorą udziału pracownicy organów i instytucji UE;
- nielegalnym wykorzystywaniem nazw i logo UE.

Urząd ten bada jedynie sprawy, które dotyczą [www 5]:

- nadużyć i wszelkiego rodzaju nieprawidłowości, które mogą mieć niekorzystne skutki dla budżetu UE;
- pracowników instytucji oraz organów Unii, którzy istotnie przekraczają lub wykorzystują swoje uprawnienia.

OLAF składa się z urzędników Komisji Europejskiej, którzy mają obowiązek zachować niezależność prowadzenia dochodzeń [www 6]. Na czele Urzędu stoi Dyrektor Generalny. Kieruje on Urzędem, wyznacza priorytety polityki dochodzeniowej w ciągu każdego roku oraz informuje Komisję Nadzoru o działalności OLAF. Ze względu na to, iż Urząd pracuje niezależnie w zakresie dochodzeń, do obowiązków Dyrektora Generalnego należy nie tylko podejmowanie decyzji o otwarciu lub odrzuceniu danej sprawy i ewentualne prowadzenie dochodzeń, ale także wyznaczanie zadań pracownikom w zakresie procedur dochodzeniowych bez uwzględniania sugestii ze strony jakiegokolwiek instytucji lub organu [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013].

Działalność OLAF kontrolowana jest regularnie przez Komitet Nadzoru, którego głównym zadaniem jest sprawdzanie, czy prace Europejskiego Urzędu ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych przebiegają zgodnie z obowiązującymi normami prawnymi. Sporządza on opinie, które mogą być wydawane z jego własnej inicjatywy, Dyrektora Generalnego lub też agencji, organu, instytucji. Jednocześnie w żaden sposób nie może ingerować w przebieg spraw. Komitet Nadzoru zobowiązany jest do przygotowania przynajmniej jednego sprawozdania ze swojej działalności w okresie 12 miesięcy, które przekazuje Radzie UE, Komisji, Parlamentowi Europejskiemu i Trybunałowi Obrachunkowemu [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013].

W skład Urzędu OLAF wchodzi również jednostki oraz departamenty:

- Jednostka 0.1 – weryfikuje, czy informacje napływające do OLAF są wystarczające do wszczęcia dochodzenia. Prowadzi również przegląd sprawozdań końcowych [www 7];
- Jednostka 0.2 – odpowiedzialna jest za zasoby ludzkie i budżet OLAF;
- Departament A – sprawdza wszelkiego rodzaju nieprawidłowości, oszustwa i korupcje związane z pomocą zewnętrzną UE oraz bada nadużycia finanso-

we pracowników instytucji Unii. Monitoruje również realizację projektów zarządzanych przez organizacje międzynarodowe (takie jak ONZ, MBOiR, EBI), które są finansowane z budżetu UE [www 8];

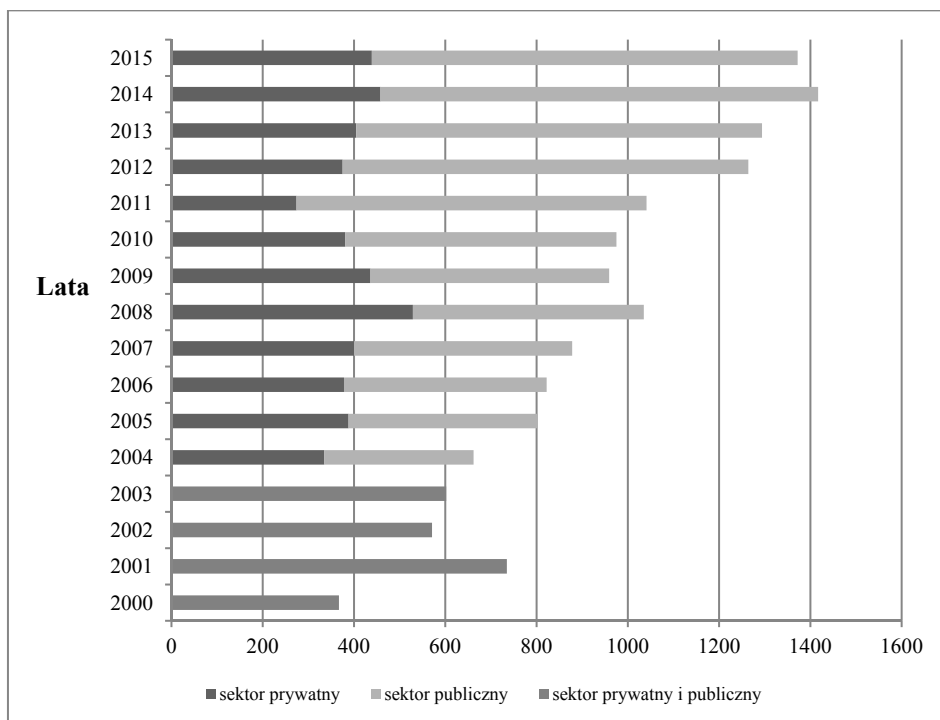
- Departament B – prowadzi dochodzenia w sprawie nadużyć finansowych z budżetu UE. Zajmuje się również sprawami dotyczącymi nielegalnego handlu wyrobami tytoniowymi oraz obrotu towarami podrabianymi [www 9];
- Departament C – odpowiedzialny jest za wspieranie dochodzeń przez kontrolę systemów, takich jak system informatyczny, czy obiegu informacji. W zakres jego obowiązków wchodzi również udzielanie porad prawnych we wszystkich sprawach związanych z działalnością OLAF [www 10];
- Departament D – koncentruje się na procesie ustawodawczym oraz rozwijaniu i wdrażaniu polityki zwalczania nadużyć finansowych. Odpowiedzialny jest również za program Herkules, który wspiera interesy finansowe UE [www 11].

3. Procedura dochodzeń i działalność OLAF

Procedura dochodzeń w OLAF rozpoczyna się od zgłoszenia nadużycia, które może pochodzić zarówno z sektora publicznego (tj. od instytucji UE oraz państw członkowskich), jak i od obywateli. Zgromadzenie dowodów należy do obowiązków pracowników OLAF. Obywatele mogą pozostać anonimowi, a posługując się jednym z języków urzędowych Unii, mogą nawiązać kontakt z Urzędem przez przesłanie wiadomości e-mail, pisma tradycyjną pocztą na wskazany adres w Brukseli lub wypełnienie formularza online [www 4].

Następnie pracownicy Urzędu weryfikują, czy dana sprawa należy do kompetencji OLAF oraz czy zgadza się z priorytetami polityki dochodzeniowej. Decyzję o rozpoczęciu dochodzenia podejmuje Dyrektor Generalny. W przypadku otwarcia sprawy rozpoczynają się inspekcje. Dochodzeniami kieruje Dyrektor Generalny i to on, jak już wspomniano wcześniej, przydziela pracownikom do danej sprawy. Urząd zbiera nie tylko dowody potwierdzające winę oskarżonego, ale również te świadczące na jego korzyść. Przesłuchanie pozwanego może odbyć się w każdej chwili trwania dochodzenia. Jednakże osoba taka zachowuje prawo do nieskładania zeznań wpływających niekorzystnie na jego sytuację. Przesłuchany ma również prawo do otrzymania kopii protokołu przesłuchania [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013].

Po zebraniu wystarczającej liczby informacji OLAF sporządza raport, w którym opisuje przebieg dochodzenia, sprawdza, czy działania oskarżonego były zgodne z obowiązującym prawem, szacuje skutki finansowe, oraz wyciąga wnioski. Następnie Dyrektor Generalny wydaje zalecenia. Mogą one obejmować zarówno działania administracyjne, sądowe, dyscyplinarne, jak i finansowe [www 4].



Rys. 1. Liczba zgłoszonych nadużyć finansowych do OLAF w latach 2000-2015

Źródło: Roczne raporty OLAF z lat 2004, 2013, 2014, 2015 [www 12].

Tabela 1. Zgłoszenia nadużyć finansowych do OLAF w latach 2000-2015

| | 2000 | 2001 | 2002 | 2003 | 2004 | 2005 | 2006 | 2007 | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 |
|-----------------------------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| sektor prywatny | bd. | bd. | bd. | bd. | 335 | 388 | 378 | 400 | 529 | 436 | 381 | 274 | 375 | 405 | 458 | 439 |
| sektor publiczny | bd. | bd. | bd. | bd. | 327 | 414 | 444 | 478 | 506 | 523 | 594 | 767 | 889 | 889 | 959 | 933 |
| sektor prywatny i publiczny | 367 | 735 | 571 | 602 | 662 | 802 | 822 | 878 | 1035 | 959 | 975 | 1041 | 1264 | 1294 | 1417 | 1372 |

Źródło: Roczne raporty OLAF z lat 2004, 2013, 2014, 2015 [www 12].

Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych niemal każdego roku odnotowuje rosnącą liczbę napływających zgłoszeń dotyczących nielegalnych działań, które pochodzą zarówno z sektora prywatnego, jak i publicznego. Dla przykładu, liczba zawiadomień w 2000 r. wyniosła 367, w 2007 r. – 878, a w 2015 r. wzrosła do 1372. Można więc przyjąć, że w 2000 r. OLAF każdego dnia przyjmował jedno, a w 2015 r. już ok. 3,8 zgłoszenia. Taka tendencja niekoniecznie oznacza coraz częstsze występowanie oszustw bądź nadużyć. Może też świadczyć o lepszej znajomości procedur oraz o rosnącym zaufaniu obywateli i instytucji do OLAF. Jednocześnie należy podkreślić, że od momentu powołania Urzędu liczba członków UE prawie się podwoiła. W 2006 r. do OLAF wpłynęło 30 zgłoszeń z Polski, w 2010 r. – 59, a w 2015 r. – 24 [www 12].

Informacje o potencjalnych oszustwach najczęściej pochodzą z sektora publicznego – w 2015 r. stanowiły one prawie 70% wszystkich zawiadomień. W latach 2012-2014 najwięcej zgłoszeń dotyczyło dysponowania środkami z funduszy strukturalnych (ok. 30% wszystkich doniesień), a najmniej nowych instrumentów finansowych. Z kolei w latach 2005-2010 najwięcej zawiadomień miało związek z pracą w organach oraz instytucjach Unii, a najmniej z nielegalnym handlem papierosami.

Do obowiązków Urzędu należy także zarządzanie projektami. W chwili obecnej należą do nich: program Perykles 2020, program Herkules III oraz System Informacji w celu Zwalczenia Nadużyć Finansowych (The Anti-Fraud Information System, AFIS). Głównym celem Programu Perykles 2020 jest zwalczanie fałszowania waluty euro, a zwłaszcza zabezpieczanie bankomatów oraz bilonu euro, finansowanie warsztatów oraz szkoleń, zapewnienie wsparcia operacyjnego naukowego i technicznego, zakup urządzeń zwiększających ochronę waluty [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 331/2014]. Program Herkules III przypadający na lata 2014-2020 jest skoncentrowany na udzielaniu wsparcia krajowym organom ścigania, organizowaniu konferencji, dofinansowywaniu szkoleń zwierząt oraz kupnie sprzętu pomagającego kontrolować pojazdy nielegalnie przewożące towary [www 13]. AFIS stanowi z kolei zbiór aplikacji, które ułatwiają współpracę nie tylko między instytucjami UE, ale również między różnymi państwami. Zapewnia on bezpieczną i sprawną wymianę informacji [www 14].

Podsumowanie

Wszelkiego rodzaju nadużycia finansowe i oszustwa utrudniają prawidłowe funkcjonowanie wszystkich podmiotów. Każdego roku przeznaczane są ogromne kwoty pozwalające zapobiegać oraz wykrywać te wykroczenia. Obejmują

one m.in. regularny audyt, kontrole wewnętrzne czy też szkolenia pracowników, które pozwalają zwiększyć ich świadomość dotyczącą ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych.

Oszustwa zostały zauważone już przez starożytnych Rzymian, jednakże wraz z procesem internacjonalizacji zaczęła zwiększać się ich skala. Badania naukowe przeprowadzone na temat nadużyć finansowych pozwalają dostrzec okoliczności sprzyjające ich występowaniu, do których zaliczane są: motyw (potrzeba) sprawcy, okazja (możliwość) do popełnienia wykroczenia oraz racjonalizacja działań.

Na świecie istnieje wiele instytucji, których głównym zadaniem jest przeciwdziałanie oraz wykrywanie oszustw. Należy do nich także OLAF zajmujący się nieprawidłowościami szkodzącymi interesom UE. Do jego kompetencji należy kształtowanie polityki dotyczącej zwalczania nadużyć finansowych oraz badanie podejrzeń wskazujących na to, że środki finansowe UE są niewłaściwie rozdysponowywane czy wykorzystywane. Urząd jest również odpowiedzialny za wykrywanie nielegalnych działań podejmowanych przez pracowników Unii. W ostatnich latach dane dotyczące działalności Urzędu wskazują na coraz częstsze zgłaszanie podejrzeń występowania oszustw, co świadczy o jego coraz lepszej rozpoznawalności i docenieniu jego działań. W Polsce OLAF nie jest nadal powszechnie znany. Obywatele mają małą wiedzę o jego działalności i o tym, w jaki sposób mogą się przyczynić do zwalczania nadużyć finansowych.

Literatura

- Kutera M. (2008), *Rola audytu finansowego w wykrywaniu przestępstw gospodarczych*, Difin, Warszawa.
- Stanik K., Winiarski K. (2013), *Praktyczne problemy nadużycia i obejścia prawa podatkowego*, UNIMEX, Wrocław.
- Wells J.T. (2006), *Nadużycia w firmach – Vademecum. Zapobieganie i wykrywanie*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis Sp. z o.o., Warszawa.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 331/2014, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32014R0331> (dostęp: 19.08.2016).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX%3A32013R0883> (dostęp: 19.08.2016).
- [www 1] http://www.wywiad-gospodarczy.pl/publikacje/2013/oszustwa_plaga.html (dostęp: 19.08.2016).

- [www 2] <http://www.eib.org/about/documents/ifi-anti-corruption-task-force-uniform-framework.htm> (dostęp: 19.08.2016).
- [www 3] <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=URISERV%3A134008> (dostęp: 19.08.2016).
- [www 4] http://ec.europa.eu/anti-fraud/about-us/faqs_pl (dostęp: 19.08.2016).
- [www 5] https://ec.europa.eu/anti-fraud/olaf-and-you/report-fraud_pl (dostęp: 19.08.2016).
- [www 6] <http://cba.gov.pl/pl/newsy-serwisu-antykorup/647,OLAF-Europejski-Urzad-ds-Przeciwdzial-Naduzyciom.html> (dostęp: 20.08.2016).
- [www 7] [http://www.exteriores.gob.es/RepresentacionesPermanentes/EspanaUE/es/Trabaja-renUE/Documents/OLAF.01-EN%20\(Fecha%20fin%2025-01-2016\).pdf](http://www.exteriores.gob.es/RepresentacionesPermanentes/EspanaUE/es/Trabaja-renUE/Documents/OLAF.01-EN%20(Fecha%20fin%2025-01-2016).pdf) (dostęp: 20.08.2016).
- [www 8] www.ydmed.gov.gr/wp-content/uploads/OLAF.A.2_EN.doc (dostęp: 19.08.2016).
- [www 9] [http://www.mof.gov.cy/mof/papd/papd.nsf/all/8AFD45995352381DC2257BE400431DA2/\\$file/OLAF%20-%20selectionat_unitb2_en.doc?openelement](http://www.mof.gov.cy/mof/papd/papd.nsf/all/8AFD45995352381DC2257BE400431DA2/$file/OLAF%20-%20selectionat_unitb2_en.doc?openelement) (dostęp: 17.08.2016).
- [www 10] http://ec.europa.eu/dgs/human-resources/documents/comm2012_10324_en.pdf (dostęp: 17.08.2016).
- [www 11] https://ec.europa.eu/anti-fraud/about-us/organisation/senior-management_pl (dostęp: 20.08.2016).
- [www 12] https://ec.europa.eu/anti-fraud/about-us/reports/olaf-report_en (dostęp: 19.08.2016).
- [www 13] <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:C2014/227/08> (dostęp: 19.08.2016).
- [www 14] <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0386> (dostęp: 19.08.2016).

FINANCIAL ABUSES AND FRAUDS IN COMPARISON TO THE ACTIVITY OF THE EUROPEAN ANTI-FRAUD OFFICE

Summary: Financial abuses and frauds become an increasing problem in today's global economy. Growth in their number is following, among others, the process of internationalisation. In the world there are many different institutions dealing with the problem of financial frauds and abuses. In the EU, this task was entrusted to the European Anti-Fraud Office. It examines matters which may have a negative impact on the interests and activities of the EU. The primary objective of this study is to present the European Anti-Fraud Office and the characteristics of its activities.

Keywords: Financial Abuses, Financial Fraud, European Anti-Fraud Office, OLAF.